

Maria Kurowska

Kredyt technologiczny a innowacyjność MMSP

Ekonomiczne Problemy Usług nr 81, 253-261

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

MARIA KUROWSKA

Uniwersytet Łódzki

KREDYT TECHNOLOGICZNY A INNOWACYJNOŚĆ MMSP**Wprowadzenie**

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (MMSP) to jeden z napędowych sektorów gospodarki, który odgrywa kluczową rolę w rozwoju gospodarczym naszego kraju, o czym świadczy zwłaszcza jego udział w tworzeniu PKB i kreacji nowych miejsc pracy. Niestety, wejście na rynek podmiotów z tego segmentu, utrzymanie się na nim i rozwój są utrudnione ze względu na ograniczone możliwości finansowe właścicieli, którzy zazwyczaj nie dysponują odpowiednimi środkami finansowymi. Jednak obecna pozycja Polski na arenie międzynarodowej daje polskim przedsiębiorstwom ogromne szanse na rozwój. Mogą one korzystać już nie tylko z pomocy krajowej, ale także liczyć na wsparcie ze środków Unii Europejskiej. Dotacje z UE dają polskim mikro, małym i średnim firmom ogromne szanse na wdrażanie nowoczesnych technologii i innowacji, które w obecnych czasach stają się niezbędne i stanowią klucz do sukcesu przedsiębiorstwa.

Celem artykułu jest przedstawienie kredytu technologicznego jako źródła finansowania rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw poprzez transfer i wykorzystanie nowoczesnych technologii.

1. Konkurencyjność gospodarcza a innowacyjność mikro, małych i średnich firm

Konkurencyjność to zdolność do rozwoju, do osiągania korzyści i zysków. W ogromnym stopniu wpływa na poprawę pozycji firmy na rynku, stanowiąc jedną z głównych zasad, na których oparta jest gospodarka rynkowa¹. Przedsiębiorstwa mogą być konkurencyjne popytowo oraz podażowo. Konkurencja popytowa realizowana jest przez cenę, jakość oferowanych dóbr i usług, sieć dystrybucji, obsługę oraz markę. Natomiast konkurencja podażowa związana jest z sytuacją ekonomiczną przedsiębiorstw oraz z ich możliwościami produkcyjnymi². Pozycja konkurencyjna firmy zależy nie tylko od czynników wewnętrz-

¹ I. Szymańska, *Wsparcie Unii Europejskiej a konkurencyjność i innowacyjność sektora małych i średnich przedsiębiorstw*, w: J. Sikorski, I. Przychocka, *Finansowanie rozwoju MSP*, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2009, s. 184–188.

² E. Latoszek, *Finansowanie MSP w Polsce ze środków finansowych UE jako czynnik wpływający na konkurencyjność przedsiębiorstw*, AGH w Warszawie – Oficyna Wydawnicza, Warszawa 2008, s. 23.

nych, tkwiących w przedsiębiorstwie, wpływa na nią również wiele czynników zewnętrznych.

Do czynników mających wpływ na rozwój konkurencyjności można zaliczyć³:

- innowacyjność i nowe technologie,
- sieć kontaktów i partnerów,
- ceny i jakość oferowanych produktów oraz usług,
- inwestycje własne,
- dostępność finansowania,
- otoczenie biznesowe.

Niemniej jednak fakt, czy przedsiębiorstwo przetrwa na rynku, czy nie, w dużej mierze zależy od niego samego, od umiejętności zarządzania zmianami, zwłaszcza jeśli chodzi o dynamiczny rozwój technologiczny. Zatem działania przedsiębiorstwa pomagają mu dostosować się do zmieniających się warunków, które najczęściej są efektem globalizacji gospodarki. Firma jest konkurencyjna na rynku, gdy jest elastyczna i potrafi dostosować się do każdego warunków, a poprawa pozycji konkurencyjnej może nastąpić poprzez⁴:

- wsparcie rozwoju działalności MMSP na poziomie regionów,
- prowadzenie polityki innowacyjnej,
- poprawę kondycji finansowej przedsiębiorstw z sektora,
- zmniejszenie obciążeń fiskalnych.

Konkurencja między przedsiębiorstwami nie odbywa się tylko na poziomie mikroekonomicznym, muszą istnieć także czynniki mezoekonomiczne oraz makroekonomiczne, które sprawiają, że firmy z jednych krajów odnoszą sukcesy częściej niż firmy z innych krajów.

W ujęciu makroekonomicznym konkurencyjność utożsamiana jest z polityką gospodarczą rządu oraz zdolnością konkurencyjną kraju, czyli zdolnością do długookresowego rozwoju gospodarczego. Z rozwojem gospodarczym wiąże się rozwój struktury ekonomicznej oraz struktury eksportu. Do makroekonomicznych determinantów konkurencyjności przedsiębiorstw są zaliczane⁵:

- wielkość zasobów naturalnych, infrastrukturę ekonomiczną, zasoby siły roboczej,
- zasoby kapitałowe, poziom i zasoby technologii,
- efektywność wykorzystania źródeł produkcyjnych,
- polityka gospodarcza rządu, system społeczno-ekonomiczny, polityka fiskalna i podatkowa oraz rynki kapitałowe, od których zależy stopień i sposób wykorzystania potencjałów naturalnych, kapitałowych oraz ludzkich,
- oddziaływanie na międzynarodowe otoczenie ekonomiczne.

³ M.J. Stankiewicz, *Konkurencyjność przedsiębiorstwa: budowanie konkurencyjności przedsiębiorstwa w warunkach globalizacji*, Wydawnictwo „Dom Organizatora”, Toruń 2005, s. 22.

⁴ I. Przychocka, *Wspieranie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Unii Europejskiej i w Polsce*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2009, s. 116–122.

⁵ E. Łatoszek, *op.cit.*, s. 22.

Obok czynników makroekonomicznych istnieją także czynniki mezoekonomiczne, które mają dodatkowy wpływ na konkurencyjność przedsiębiorstw. Proporcje, w jakich stosowane są czynniki makro i mezoekonomiczne, zależą od branży, do której się odnoszą. Do mezoekonomicznych czynników mających wpływ na konkurencyjność przedsiębiorstw należą⁶:

- posiadane czynniki wytwórcze: zasoby ludzkie, praca, wiedza, kapitał i infrastruktura,
- wpływ czynników popytowych, które umożliwiają przedsiębiorstwom właściwe rozpoznanie, interpretację oraz zaspokajanie potrzeb klientów,
- występowanie w gospodarce konkurencyjnych branż w stosunku do firm zagranicznych,
- warunki tworzenia, organizacji i zarządzania przedsiębiorstwami,
- sprzyjający zbieg okoliczności, tzw. chance, do których zalicza się przełomy technologiczne oraz wynalazki.

Natomiast jeśli chodzi o czynniki mikroekonomiczne, to można do nich zaliczyć⁷:

- pozycję konkurencyjną w przeszłości,
- potencjał konkurencyjny przedsiębiorstwa,
- strategię konkurencyjną przedsiębiorstwa,
- kompetencje zarządcze przedsiębiorców, zarządzanie innowacjami,
- oddziaływania pomiędzy dostawcami, producentami i klientami.

Konkurencyjność oznacza nieustającą walkę toczącą się między przedsiębiorstwami na rynku. Zatem bycie firmą konkurencyjną oznacza bycie firmą lepszą w osiąganiu wskaźników ekonomicznych, szybszą w dostosowywaniu się do zmian oraz innowacyjną i otwartą na potrzeby klientów. Unia Europejska wspiera innowacyjność i konkurencyjność polskich przedsiębiorstw za pomocą Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, a w jego ramach w postaci działania 4.3 – Kredyt technologiczny.

2. Kredyt technologiczny – działanie 4.3 PO Innowacyjna Gospodarka

Kredyt technologiczny jest adresowany przede wszystkim do firm, które chcą uzyskać środki finansowe na wdrażanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych, np. zakup, modernizacja środków trwałych, wykonanie projektów bądź ekspertyz. Należy podkreślić, że kredyt ten nie może być udzielany na realizację bardzo dużej inwestycji, w której wydatki kwalifikujące się do umorzenia kredytu będą przekraczały równowartość w złotych 50 mln euro netto⁸. Dodatkowo nie udziela się go także na wsparcie inwestycji w sektorze hutnictwa żelaza i stali, włókien syntetycznych, górnictwa węgla i rybołówstwa,

⁶ *Ibidem*, s. 22.

⁷ *Ibidem*, s. 22–23.

⁸ Ustawa z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej, DzU nr 179, poz. 1484, z późn. zm.

a także na działalność związaną z produkcją, przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów⁹.

Kredyt technologiczny stanowi rodzaj kredytu inwestycyjnego, który jest częścią Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (działanie 4.3 PO IG – Kredyt technologiczny). W ramach tego działania istnieje możliwość uzyskania dofinansowania inwestycji w postaci częściowo umarzalnego kredytu technologicznego. Budżet działania 4.3 na lata 2007–2013 został określony na poziomie 409,85 mln euro. Kredyt ten jest udzielany przez bank komercyjny, który posiada odpowiednią umowę z Bankiem Gospodarstwa Krajowego (BGK)¹⁰.

Maksymalna wysokość kredytu nie może przekraczać 2 mln euro, jednak udział własny przedsiębiorcy starającego się o taki kredyt nie może być niższy niż 25% całkowitej wartości netto finansowanej inwestycji. Udzielany jest on na okres 72 miesięcy. Oprocentowany jest natomiast na warunkach rynkowych, zgodnych z przyjętą przez BGK ofertą kredytową na działalność gospodarczą¹¹. Banki komercyjne udzielają kredytu technologicznego ze środków własnych na warunkach rynkowych z zastrzeżeniem możliwości jego częściowego umorzenia. Zatem gdy przedsiębiorca otrzymał kredyt technologiczny, ma prawo ubiegania się o premię technologiczną ze środków Funduszu Kredytu Technologicznego BGK¹². Beneficjentem pomocy mogą być podmioty gospodarcze, które mają siedzibę (osoby fizyczne – miejsce zamieszkania) na terenie RP i spełniają kryteria mikro, małego lub średniego przedsiębiorcy zgodnie z Rozporządzeniem KE 800/2008, posiadają zdolność kredytową oraz realizują inwestycje technologiczne stosowane na całym świecie nie dłużej niż 5 lat. Istnieje także możliwość otrzymania takiego wsparcia na własny pomysł, który musi jednak otrzymać pozytywną opinię odpowiedniej jednostki naukowej.

Kredyt technologiczny może zostać przyznany na następujące cele¹³:

- zakup nowej technologii, jej wdrażanie oraz uruchomienie na jej podstawie produkcji nowych lub zmodernizowanych wyrobów, świadczenie nowych i zmodernizowanych usług,
- wdrożenie własnej nowej technologii i uruchomienie opartej na niej produkcji nowych lub zmodernizowanych wyrobów, świadczenie usług.

Do kosztów kwalifikowanych w ramach kredytu technologicznego zalicza się wydatki poniesione na¹⁴:

⁹ <http://www.kredytechnologiczny.pl/> (26.04.2011).

¹⁰ *Mapa przedsiębiorcy 2007–2013 – przewodnik po funduszach europejskich dla przedsiębiorców*, Wydawnictwo Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Warszawa, grudzień 2009, s. 34–35.

¹¹ A. Szymańska, *Fundusze UE dla mikro, małych i średnich firm*, Wyd. Placet, Warszawa 2007, s. 47.

¹² M. Jankowska, A. Sokół, A. Wicher, *Fundusze Unii Europejskiej 2007–2013. Poradnik małego i średniego przedsiębiorcy*, Wydawnictwo CeDeWu, Warszawa 2008, s. 167–168.

¹³ M. Burnat-Mikosz, M. Gwizda, M. Kosewska-Kwaśny, *Programy pomocowe oraz dotacje UE dla przedsiębiorstw 2007–2013*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2007, s. 41.

¹⁴ <http://dotacjeue.org.pl/> (27.04.2011).

- zakup na warunkach rynkowych nowych lub używanych środków trwałych, z wyłączeniem środków transportu nabywanych przez przedsiębiorcę prowadzącego działalność transportową,
- najem, dzierżawę lub leasing środków trwałych innych niż grunty, budynki lub budowle, jeśli umowa przewiduje obowiązek nabycia przez kredytobiorcę prawa własności środka trwałego wraz z upływem okresu najmu, dzierżawy lub leasingu,
- najem, dzierżawę lub leasing gruntów lub budynków, jeżeli będzie on trwał przez co najmniej 3 lata od dnia zakończenia inwestycji technologicznej,
- rozbudowę istniejących budynków, maszyn lub urządzeń stanowiących środki trwałe,
- instalację i uruchomienie maszyn i urządzeń,
- zalicza tu się także wydatki ponoszone na wykonane przez doradców zewnętrznych prace przedrealizacyjne, ekspertyzy, studia, koncepcje i projekty techniczne, które są konieczne do wdrożenia nowej technologii.

Wniosek o kredyt składany jest w jednym z banków komercyjnych, które podpisały umowę z BGK. Do wniosku należy dołączyć opinię jednostki naukowej o wdrażanej technologii, dokumenty potwierdzające status jednostki wystawiającej opinię oraz biznesplan inwestycji.

Bank kredytujący po dokonaniu oceny zdolności kredytowej przedsiębiorcy zawiera warunkową umowę kredytu technologicznego albo wystawia promesę kredytu technologicznego. Następnie bank kredytujący składa do Banku Gospodarstwa Krajowego wniosek sporządzony przez wnioskodawcę o przyznanie premii technologicznej. Do wniosku dołączona zostaje promesa kredytu technologicznego. BGK podejmuje decyzję o przyznaniu premii technologicznej do końca miesiąca następującego po miesiącu, w którym przedsiębiorca złożył wniosek. Po otrzymaniu pozytywnej opinii BGK bank kredytujący może dopiero postawić do dyspozycji przedsiębiorcy środki pochodzące z kredytu technologicznego¹⁵.

Na podstawie raportu BGK w 2008 roku zostało zawartych 17 umów kredytu technologicznego na łączną kwotę 48,2 mln zł. Dokonano także 30 umorzeń kredytów technologicznych na łączną kwotę 9,1 mln zł. Suma bilansowa Funduszu Kredytu Technologicznego w BGK wyniosła 176,1 mln zł, natomiast portfel kredytowy wzrósł w stosunku do 2007 roku o 15,3 mln zł. Wynik finansowy funduszu wyniósł 10,6 mln zł¹⁶.

Od początku 2009 roku nastąpiły pewne zmiany. Wraz z ustawą z dnia 30 maja 2008 roku Fundusz Kredytu Technologicznego został przekształcony w państwowy fundusz celowy FKT, którym zarządza minister właściwy do spraw gospodarki. Od dnia wejścia w ży-

¹⁵ M. Burnat-Mikosz, M. Gwizda, M. Kosewska-Kwaśny, *op.cit.*, s. 43.

¹⁶ Bank Gospodarstwa Krajowego – *Raport roczny 2008*, <http://www.bgk.com.pl/> (30.05.2009).

cie powyższej ustawy kredyt udzielany jest przez banki komercyjne, które podpisały z BGK stosowną umowę, natomiast BGK przyznaje i wypłaca premię technologiczną¹⁷.

W 2010 roku w ramach FKT dokonano 29 umorzeń kredytów technologicznych na łączną kwotę 10,3 mln zł. Ogółem w okresie funkcjonowania FKT do końca 2010 roku BGK dokonał 109 częściowych umorzeń kredytu technologicznego na łączną kwotę 35,8 mln zł. Wnioski o przyznanie premii technologicznej zaczęły wpływać do BGK od lipca 2009 roku. W 2010 roku podpisano 39 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 71,5 mln zł. Od początku wdrażania działania 4.3 Kredyt technologiczny PO IG podpisano 43 umowy na kwotę 78,5 mln zł¹⁸.

Do 15 lutego 2011 roku w BGK złożono 176 wniosków o dofinansowanie. Wartość wnioskowanych premii technologicznych wyniosła ok. 287,5 mln zł. Pozytywnie zweryfikowanych zostało 56 projektów, którym udzielono promesy premii technologicznej na łączną kwotę 98,6 mln zł. Podpisano 44 umowy na dofinansowanie na łączną kwotę 80,9 mln zł. Dotychczas 64 wnioski nie spełniły kryteriów i zostały odrzucone. Wynikało to z faktu popełniania wielu błędów w składanych wnioskach oraz niedołączania kompletnej wymaganej dokumentacji. Łączna wartość kredytów technologicznych udzielonych przez banki współpracujące z BGK przekracza 181 mln zł¹⁹. Najbliższy nabór wniosków o kredyt technologiczny ma się odbyć 6 grudnia 2011 roku, a kwota, jaka została przeznaczona na ten okres naboru wniosków, wynosi 250 mln zł.

Rysunek 1 przedstawia liczbę wniosków o kredyt technologiczny złożonych w poszczególnych miesiącach. Wynika z niego wyraźnie, że w II połowie 2009 roku i na początku 2010 zainteresowanie kredytem technologicznym było niewielkie. Dopiero od sierpnia 2010 roku zainteresowanie to wzrasta (najwyższe jest w sierpniu i grudniu). BGK za przyczynę tego wzrostu uważał zapowiedzi zmian przepisów, które weszły w życie w 2011 roku.

Tabela 1 przedstawia liczbę złożonych wniosków o kredyt technologiczny w kilku bankach, które posiadają umowę z BGK. Z wykresu wynika, że najwięcej wniosków wpłynęło do PKO BP oraz do Raiffeisen Polska, w którym wnioskowana kwota kredytów była najwyższa.

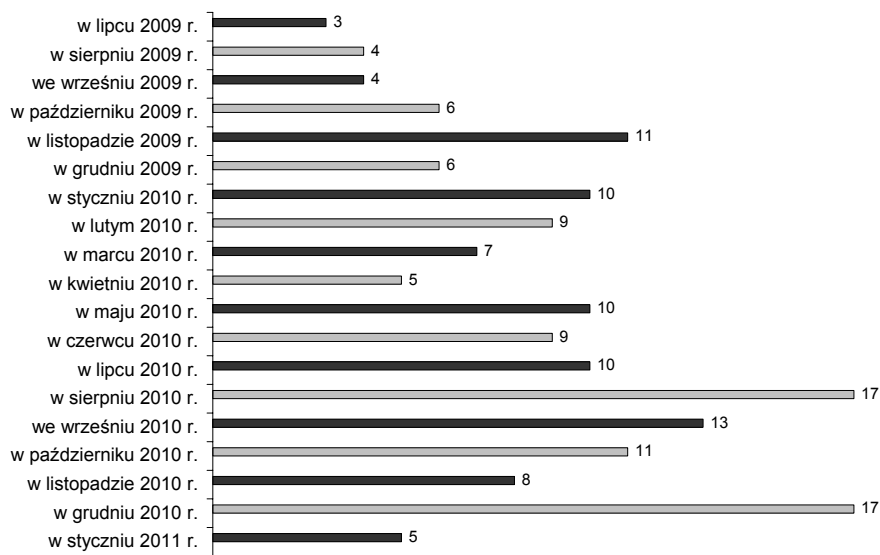
Niestety, kredyt technologiczny nie cieszy się zbyt dużym zainteresowaniem. Do dnia 11 stycznia 2011 roku skorzystało z niego zaledwie 26 przedsiębiorstw. Przyczyną tego może być przede wszystkim nieznamość programów unijnych i możliwości z nimi związanych, a także próg poziomu sprzedaży, jaki beneficjent musiał osiągnąć po otrzymaniu dotacji, aby móc się ubiegać o przyznanie premii technologicznej. Wśród przedsiębiorstw, które skorzystały już z działania 4.3 PO Innowacyjna Gospodarka, znajdują się także takie, które sięgają po dofinansowanie już po raz drugi, np. Transition Technologies SA. Od 2011 roku przepisy uległy zmianie i przedsiębiorca otrzyma pieniądze od razu po zakupie nowoczesnej technologii i nie będzie ponosił ryzyka w przypadku nieosiągnięcia wymaga-

¹⁷ Bank Gospodarstwa Krajowego – *Raport roczny 2009*, <http://www.bgk.com.pl/> (20.05.2010).

¹⁸ Bank Gospodarstwa Krajowego – *Raport roczny 2010*, <http://www.bgk.com.pl/> (10.05.2011).

¹⁹ <http://www.pi.gov.pl> (6.11.2011).

nego poziomu sprzedaży. Jest to bardzo duża zachęta i ułatwienie dla beneficjentów tego programu, które stwarzają szanse na zwiększenie liczby udzielanych kredytów technologicznych²⁰.

Rysunek 1. Liczba złożonych wniosków o kredyt technologiczny

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Gospodarstwa Krajowego.

Tabela 1

Liczba udzielonych kredytów technologicznych

Bank	Liczba złożonych wniosków o kredyt	Udzielone promesy	Wnioskowana kwota kredytów (mln zł)
PKO BP	40	14	89,2
Raiffeisen Polska	36	12	139,6
Bank Pekao	25	10	73,5
ING Bank Śląski	20	9	59,0
Alior Bank	14	2	42,0
BRE Bank	14	9	32,6
BPS	12	5	40,9
Pozostałe	30	9	84,3
Łącznie	191	70	561,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Związku Banków Polskich.

²⁰ <http://www.infopzs.pl> (9.052011).

Nowe zasady przyznawania kredytu technologicznego przewidują, że projekty będą oceniane z uwzględnieniem kryteriów formalnych i dostępu, a potem odpowiednio punktowane (wg kryteriów merytorycznych). Kryteria dotyczą głównie kwestii posiadania zdolności kredytowej i pozyskania promesy, innowacyjności technologii (nie może być stosowana dłużej niż 5 lat) oraz zgodności z celami działania. Wśród czynników decydujących o szansach na dofinansowanie istotny będzie moment złożenia wniosku.

Do końca lipca 2011 roku zatwierdzono do dofinansowania 103 wnioski na kwotę prawie 186 mln zł (zaledwie 13,8% przewidzianej alokacji). Podpisano umowy z 74 beneficjentami na kwotę 131,6 mln zł (9,75%) oraz przelano na konta bankowe beneficjentów 14,3 mln zł (jedynie 1,06% przewidzianej alokacji). Do tej pory z wsparcia w ramach działania 4.3 Kredyt technologiczny skorzystały m.in. przedsiębiorstwa²¹:

- a) Transition Technologies SA – dostawca rozwiązań informatycznych dla rynku energii i gazu; dwa projekty; pierwszy to „ITIL Link – udoskonalenie usług serwisowych i zarządzania procesów informatycznych w standardzie ITIL v3, wartość dofinansowania to 105 tys. zł. Drugi projekt to „Wdrożenie immunologicznego optymalizatora procesów przemysłowych SILO II”; dofinansowanie 166,4 tys. zł;
- b) MGGP Aero – usługi geodezyjne z powietrza; projekt Lotnicza Platforma Tele-detekcyjna, czyli odpowiednio przebudowany samolot z zamontowanymi sensorami; kupiono m.in. lotniczy skaner laserowy (LiDAR); wartość dofinansowania to 1,8 mln zł (cały projekt 5 mln zł);
- c) Ekotech Sp. z o.o – zakup i uruchomienie mobilnej instalacji do produkcji mineralnych spoiw hydraulicznych na bazie odpadów z energetyki; wartość dofinansowania 549 tys. zł;
- d) Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Marek Mackiewicz – wdrożenie innowacji procesowej w produkcji betonu towarowego; wartość dofinansowania 2462 tys. zł;
- e) Internet Media Service SA – wdrożenie najnowocześniejszego Systemu Videomarketingu Digital Signage Premium w wiodących galeriach; wartość dofinansowania 1379 tys. zł.

Przedstawione przykłady pokazują, jak różnorodne dziedziny mogą uzyskać wsparcie w postaci kredytu technologicznego. Bardzo trudno jest wskazać rodzaj firm oraz branże, które najchętniej korzystały z tego rodzaju kredytu. Kredyt przeznaczony jest dla firm z sektora MMSP, a różnice w liczbie wniosków pomiędzy poszczególnymi branżami nie są duże. Żaden sektor działalności gospodarczej nie ma przewagi nad innymi, a tematy wniosków są bardzo zróżnicowane: od firm informatycznych, przez branżę budownictwa, aż po sektor spożywczy.

²¹ <http://www.pi.gov.pl> (9.05.2011).

Podsumowanie

Innowacyjność przyczynia się do osiągnięcia wewnętrznej spójności w obrębie Unii Europejskiej, a tym samym pozwala gospodarce unijnej dopasować się do nieustannej presji w kierunku zmian oraz modernizacji, związanej z rozwojem społeczeństwa opartego na wiedzy oraz globalizacją gospodarki. W epoce intensywnych zmian technologicznych oraz globalnej konkurencji, innowacyjność staje się podstawową siłą napędową wydajności i wzrostu gospodarczego. Wsparcie dla sektora MMSP jest jednym z ważniejszych priorytetów Unii Europejskiej, gdyż to właśnie ten sektor stanowi większość przedsiębiorstw działających na terenie UE i ma największy wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy kraju. Kredyt technologiczny stanowi formę wsparcia przedsięwzięć związanych z wdrażaniem nowych technologii i ma wpływ na poprawę infrastruktury przedsiębiorstw oraz na zwiększenie ich konkurencyjności i innowacyjności.

THE TECHNOLOGY CREDIT AND INNOVATIVENESS OF SMES**Summary**

The paper introduces the technology credit as a financial instrument for SMEs' development through transfer and implementation of technologies.

Translated by Maria Kurowska